

Využita jsou data propojení modulu TALIS-PISA link, který vznikl spojením PISA s mezinárodním šetřením TALIS, které mapuje zkušenosti, názory a postoje učitelů a ředitelů. V modulu TALIS-PISA link byly stejně jako v samotném šetření PISA zapojeny druhy škol, v nichž studují patnáctiletí žáci – základní školy, víceletá gymnázia, čtyřletá gymnázia, maturitní obory středních odborných škol, nematuritní obory středních odborných škol. Z hlediska škol zapojených v České republice do modulu TALIS-PISA link se jednalo o výběr škol vycházející z PISA 2018. Z celkem 330 škol zapojených v České republice do PISA 2018 bylo do modulu TALIS-PISA link vybráno mezinárodním konsorciem 173 škol a bezmála 4 000 žáků. Proměnné (odpovědi učitelů) z modulu TALIS-PISA link byly agregovány na úroveň školy (zprůměrovány) a do analýz vstupují vždy na druhé úrovni školy.

Veškeré analýzy jsou prováděny s odpovídajícím vážením dat. Pro přípravu, kódování, propojování a základní analýzu dat byly využity softwarové programy *IDB Analyzer* a *IBM SPSS Statistics*. Pro pokročilejší analýzy a hierarchické regresní modelování byly využity programy *Stata*, *R* (vizualizace) a *Mplus* (kontrola výsledků z R, testování robustnosti při imputaci chybějících hodnot, práce s plausibilními hodnotami). Příslušné metodologické a odborné statistické pojmy nalezne čtenář v příloze, stejně jako vysvětlení interpretace grafů, korelačních matic a regresních modelů.

V případech, kde se v textu sekundární analýzy při interpretaci kombinovaných grafů hovoří o rozdílech mezi žáky různých druhů či typů škol a kde je obtížné dodržovat terminologii vymezenou zákonem (§7 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, a souvisejících prováděcích předpisů), využívá text z důvodu zachování jednoduchosti a přehlednosti pouze termín „druh školy“. V případech, kdy se v textu hovoří zřetelně o rozdílech mezi žáky definovaných typů škol (např. typy škol dle SES), je ponechán termín „typ školy“.

Všechny výsledné vztahy je možno chápat pouze ve smyslu asociací či korelací mezi zkoumanými faktory a výsledným skóre žáka v dané testované gramotnosti. Z charakteru šetření PISA 2018, kdy se jedná o srovnání žáků v jeden časový okamžik a kdy se v řadě případů jedná o proměnné zjišťované pomocí dotazníku a zachycující často jen deklarované chování respondenta, nelze vyvozovat žádné příčinné souvislosti.

Při popisu regresních modelů a v následném shrnutí analýzy „efekt proměnné“ znamená pouze pozitivní nebo negativní asociaci při interpretaci regresního koeficientu, v žádném případě „efekt proměnné“ nelze interpretovat jako kauzální vztah.

Důvodem je výzkumný design studie PISA.